

revisie der belijdenis, om goed confessioneel te kunnen heeten en aanhangen zijner pluriformiteitsdenkbeelden.

Nu heeft dr. Buizer al vast dit bereikt, dat de particuliere synode van Zeeland erkende, dat zijn „exegese van de desbetreffende artikelen historisch juist moet worden genoemd“.

Toen later de zaak op de generale synode kwam, heeft de rapporterende commissie, die van advies had te dienen, het wijselijk nagelaten, die Zeeuwse particuliere synode deswege te kapittelen. Zij verklaarde niet in te gaan „op de beschouwing van de Zeeuwse synode, dat dr. Buizer's exegese van de artikelen 27-30 onzer Nederlandsche Geloofsbelijdenis historisch juist moet worden genoemd“.

Dat zegt al veel; het zet ook een streep onder onze bewering, dat de Feenstra over de belijdenis en haar exegese gelukkig nog altijd vrijelijk mag nadenken, en dat geen synode hem daarbij hinderlijk wil wezen.

En wat besloot de generale synode zelf?

Het eenige, wat nog een kleine fingerwijzing wezen kan voor het verstaan van een eventueel aanwezige eigen meening der synode in dezen, is haar bewering, dat dr. Buizer's gravamen „uitgaat van een uitlegging, waarmee de synode niet instemt“.

Wat was dan die uitlegging?

Zoals steeds, wanneer men kwesties laat liggen, is de synode hier niet overmatig duidelijk.

Maar dat mag niemand verleiden, om nu maar met die onduidelijke woorden te doen wat hij verkiest.

Uitgaande van het oordeel der liefde, hebben we aan te nemen, dat een synode, die van een op een gravamen antwoord verwachtingen broeder constateert, dat zijn uitlegging van de geloofsartikelen door haar niet gedeeld wordt, letterlijk zal citeeren. Welnu, het eenige letterlijke citaat, dat in heel het rapport over de zaak-Buizer te vinden is ter weergave van diens eigen meening, is dit:

(Dr. Buizer verklaarde zelf dat dit deel onzer belijdenis, „uitgaat van een beschouwing over de continuïteit, die strijdt met den geest van Christus, zooals die in de Schrift ons is geopenbaard“).

Dat is alles, lieve meisjes.

Laat u dus niet verzekeeren,

nóch, dat de synode van Leeuwarden 1920 de pluriformiteit heeft haleden;

nóch, dat zij, al is het maar negatief, een officiële belijdenisinterpretatie omtrent wat men thans de pluriformiteit der kerk noemt, aan ons heeft gegeven; want dat is gelukkig nog niet het geval, de kerken zijn voor zulk een ongeluk tot nu toe bewaard gebleven; en alleen wie aan inlegkunde doet, kan zulk een bewering poneeren.

Het eenige wat met waarschijnlijkheidsgronden ter eere van de synode van 1920 in dezen te zeggen valt, is dit, dat ze heeft volgehouden, dat de artikelen der confessie inzake de kerk niet een geest ademen, en geen continuïteitsbegrip huldigen, welke in strijd zijn met den geest van Christus.

Nu, dát willen we allen wel gelooven. Juist omdat de Feenstra daar zoo hartgrondig van overtuigd is, heeft hij het opgenomen tegen hen, die de continuïteitsverbreking als (partiële) Gods werk zien (geen aanleiding tot, maar resultaat van Gods werk), en heeft hij zich maar gehouden aan de belijdenis.

Onze meisjes hebben hiërmees het antwoord, dat mij gevraagd is.

K. S.

Onevenredige houding.

Het „Jongelingsblad“ — zie Persschouw — kwam op dezen grond betrouwen, dat de Feenstra voor den voet weg zijn meening had gezegd over de pluriformiteit, wyl deze kwestie thans nog niet mag worden overgebracht naar onze jeugdverenigingen.

Nu wezen we in Persschouw reeds op het geval dr. Berkouwer inzake het verbond.

Hier volgen nog enkele herinneringen. Ze dateeren alle uit den tijd na de amsterdamsche synode van 1936; er gaan immers stemmen op, die beweren: wat te Amsterdam in discussie gegeven is, moet buiten de jeugdorganen blijven, ergo, moet... tenminste de Feenstra zwijgen.

Welnu:

In het nr van 6 Nov. 1936 verklaart het „Jongelingsblad“, dat het in de periode van afwachten zich niet in de bedoelde zaken zal mengen. Alleen wanneer het „strikt noodzakelijk“ is, „tot besturing van jonge levens“.

Die besturing was dan zeker noodig in enkele van de volgende gevallen:

In het blad van 28 Mei 1937 geeft men een breed verslag met foto's van het gereformeerd jeugdcongres, waar prof. dr. G. Ch. Aalders refereert over het verbond en daarbij ettelijke beweringen doet, waarvan menigen onder jongeren en vooral ook ouderen zeggen moet: ik kan het niet aanvaarden; al de grondstellingen, die onlangs bestreden werden, komen er in voor; en de scherpe afwijzing van wat vroeger door achtenswaardige voorgangers is gezegd, als ware het ongereformeerd, staat er in te lezen. Het verbond evenwel behoorde tot de punten van 1936, evengoed als de pluriformiteit.

Een paar maanden later, 10 December 1937, wordt weer het parool uitgegeven: we zwijgen tot de synode sprak. Maar toen ging het ter afwijzing van klachten over de leiding der J.V.; een vergenakkelijking der zelfverdediging dus.

In het nr van 4 Maart 1938 wordt — ten onrechte — een bepaalde verbondopvatting als de authentieke voorgestaan.

In het nr van 4 Nov. krijgen we een breede ver-

handeling over de pluriformiteit der kerk. Men zou er anders over zwijgen, niet waar? De jeugd, de jeugd.

In het nr van 2 Juni 1939 een hoofdartikel over de vraag: wie zijn kinderen Gods? In direct verband met kwesties van den dag, en, alweer, de verbondsbeschouwing. Tevens een heele passus over het zelfonderzoek (overigens constateer ik daarbij met blijdschap een duidelijke afwijzing van de dwaze bewering, als zou ds D. van Dijk „verwerper van het zelfonderzoek“ zijn).

In het nr van 22 Sept. 1939 staan breede beschouwingen over zelfonderzoek, met polemiek tegen de v. d. Vegt e.a.

Men versta mij wel: ik heb daar — afgedacht van den inhoud veler beweringen — niets tegen. Men kan nu eenmaal geen blad redigeeren, en de kwesties ontzeilen.

Maar waarom mag de één van eigen naasten kring van medestanders wel over synodale kwesties spreken, en moet de ander, zelfs al behoort hij anders tot onze medewerkers, in overeenkomstige gevallen zwijgen?

Laat de jongelingen de meisjes maar niet kapittelen. Laatstgenoemden hebben partijdige voorlichting vermeden; maar de J.V. is beïnvloed ten gunste van bepaalde opvattingen, die nog in discussie waren, en die zeker niet zullen gelijk worden, tenzij dan, dat men de kerken in het slop zou willen drijven, waarin de J.V. dreigt te komen als de leiding één richting uitstuurt.

K. S.

Zendingsarbeid door vrouwelijke krachten. (III.)

Ook over de taak van de zendingszusters spreken adressanten zich uit. „Deze taak“, zoo verklaren zij, „zal bestaan in het brengen van het Evangelie aan de inheemse vrouwen en meisjes, terwijl deze taak nader geregeld wordt in overleg met den missionairen predikant, als wiens hulpkracht de zendingszuster optreedt.“ In een instructie zal haar plaats nader moeten worden omschreven. Adressanten stellen in hoofdzaak het zich zoo voor, dat de plaats, die de zendingszuster in het geheel van den hoofddienst zal innemen, ongeveer gelijk is aan de plaats, die b.v. een verpleegster, die aan het hoofd van een hulphospitaal of kliniek geplaatst is, inneemt in het geheel van den medischen dienst. Zij treedt dus als leidster op van een deel van het zendingswerk, maar toch ook weer zoo, dat zij bij alles wat den arbeid raakt, bij alles wat zij aanpakt, eerst in overleg treedt met den missionairen predikant, onder wiens leiding zij werkt en die dus ook van den arbeid onder de vrouwen de verantwoordelijkheid draagt.

Wat tenslotte de organisatie van het werk in Holland betreft, de benoeming, de instrueering, de correspondentie met de zuster is naar hun meening een zaak van de zendende kerk, gelijk dat het geval is met al de andere zendingsarbeiders(sters), die naar Indië gezonden worden. Men zou dus — zoo lezen we — kunnen volstaan met een bedrag op de begroting te plaatsen, groot genoeg voor de uitzending en de salarifiering van een zendingszuster en dit bedrag kunnen omslaan over de verschillende kerken, zooals men dat ook doet, wanneer er weer een missionaire predikant meer moet uitgezonden worden. Dit zou zeker de eenvoudigste weg zijn. We hebben immers bij de aanstelling van een zendingszuster niet te doen met een aparten dienst, zooals dat het geval is bij den medischen- en schooldienst, maar alleen met den hoofddienst der zending, waarin nu ook gebruik gemaakt wordt van vrouwelijke krachten, die dus in dien hoofddienst volkomen ingeschakeld worden.

Maar — zoo gaan adressanten verder — in vele gevallen zal dit niet zoo gemakkelijk zijn en dient er een organisatie in 'leven geroepen te worden, die voor dit onderdeel van den hoofddienst propaganda maakt en aparte bijdragen vraagt.

Men zou daartoe enkele zusters der gemeente kunnen verzoeken een commissie te vormen, of aan de bestaande zendingscommissie enkele zusters kunnen toevoegen, die de gemeente rond gaan en voor dit werk afzonderlijke bijdragen vragen. Men zou in dat geval dan een bijzonder beroep kunnen doen op de zusters der gemeente, nu het gaat over de aanstelling van vrouwelijke krachten voor den arbeid onder de inheemse vrouw.

Hoe echter de gelden voor vrouwelijke zendingskrachten ook bijeengebracht worden, in ieder geval zal er een provinciaal zustercomité moeten zijn, waarin alle classes, die met de zendende kerk samenwerken, tegenwoordig zijn en dat tot taak heeft om belangstelling te wekken en te onderhouden voor dit gedeelte van het zendingswerk en voorts om de zendende kerk te dienen van advies bij het zoeken van een zendingszuster, contact met deze zuster te onderhouden als ze eenmaal op het zendingsveld werkzaam is, haar mededeelingen te distribueeren en haar te ontvangen als zij met verlof komt. Dit zustercomité zou tevens contact kunnen onderhouden met alle vrouwelijke krachten, verpleegsters, onderwijzeressen en anderen, die in dienst der zending op een bepaald terrein werkzaam zijn. Wanneer deze vrouwelijke krachten, hetzij ze in directen dienst der zending staan of indirect de zending dienen (zooals de onderwijzeressen), met verlof in Holland komen, zou het voor hen zeer bemoedigend zijn, wanneer zij hier een belangstellenden kring van medewerkende vrouwen vinden, in wier midden zij van haar werk, van den zegen en van de moeilijkheden konden vertellen. Het spreekt vanzelf, dat dit zustercomité door de zendende kerk wordt saamgesteld en van de zendende kerk haar instructies ontvangt.

Hiërmede hebben adressanten, die we zelf aan het

woord lieten, enkele richtlijnen gegeven voor het aanstellen van vrouwelijke krachten. Zeer hopen zij, dat de belangstelling warm moge zijn. Er moet zeker niet te lang worden gewacht.

Er wordt in de kringen van vrouwen en meisjes in Holland voor dit werk gevoeld; er is bereidheid om te geven. Hier en daar hebben de leden van meisjexvereeningingen zich reeds opgemerkt om zelf geld te verzamelen en dit op te zenden naar Indië voor den arbeid onder de vrouwen door de vrouw.

Dit moge — aldus adressanten — als bewijs dienen van den ijver, die ten opzichte van dezen tak van zendingswerk betoond wordt, maar ook als bewijs van de noodzakelijkheid, dat dit werk door de kerken worde aangevat, opdat de zendingsliefde geen eigen wegen kiese, maar geleid blijve in de kerkelijke bedding. Dit was, aldus besluiten zij, tot hiertoe de beproefde weg en het zal ook de eenige weg moeten blijven, waarin de Zendingsliefde en de Zendingsgehoorzaamheid haar roeping vervult.

Ons overzicht van de rondgezonden missive besluiten we hiërmees. Het stuk spreekt voor zichzelf. Ondergeteekende weet min of meer van nabij, hoe een en ander opgekomen is: de harde practijk zelf, met haar vele moeilijkheden, heeft de gedachten in deze richting gestuwd, en reeds er toe geleid, dat de handen uit de mouw kwamen. Thans wordt getracht, de mouw kerkelijk te doen zijn, zonder dat de ijver inzinkt, ja, in de hoop, dat hij nog grooter wonderen zal werken. We hopen het ook, en bevelen het werk van harte aan.

K. S.

Scheuring in Amerika.

Het vervolgartikel moet deze week achterwege blijven wegens plaatsgebrek.

K. S.

Hulp opleiding predikant Argentinië.

Sedert de vorige verantwoording ontving ik nog van „Amram en Jochebed“ f 25,—, die ik vrij mocht besteden, en daarom maar in het potje voor „Argentinië“ stort; van iemand, die verzocht naamsvermelding of aanduiding te vermijden f 0,50; van J. M. te Rdam f 1,—; van A. W. B. te E.—V. f 2,50; van „V. en V.“ f 25,— (eveneens vrij te besteden); Ds H. W. te O. f 2,50.

Hartelijk dank.

Ik sluit deze verantwoording af op Dinsdagavond.

K. SCHILDER. Giro 127278.

„Pluriformiteit“ — enkele herinneringen.

Nu, gelijk vorige week bleek, het vraagstuk van de z.g. „pluriformiteit der kerk“ (of moet ik zeggen: der Kerk; of, nog weer anders: der kerken?) weer naar voren is gekomen, kan het zijn nut hebben enkele herinneringen op te halen aan wat daarover reeds vroeger geschreven is.

Met name zal het dan van belang zijn te letten op wat gezegd werd over deze kwestie in verband met de belijdenisschriften.

Wordt die pluriformiteit daarin aangeduid, geleerd of ontkend?

In zijn verklaring van den Heidelbergischen Catechismus schrijft Voetius b.v. dit (I. p. 536 v.):

V. Hoe veel ware Kercken zijnder?

A. Een ware Kercke.

V. Nochtans is in alle plaatsen ende steden van ons lant een ware Kercke Christi; ergo, soo zijnder meer Kercken als een?

A. Dat zijn particuliere Kercken, ende eenige deelen of deeltjes van de algemeyne Kercke; maer daer is maer een algemeyne ware Kercke.

V. Waer uyt soudt ghy bewijzen, dat 'er maer een ware Kercke Christi is?

A. Eph. 4. 4, 5. Een lichaem is het, ende eenen geest, gelijckerwijs ghy oock geroepen zijt tot eene hope uwer beroepinghe, vs. 5. Een Heere, een geloove, eenen Doop.

V. Welck zijn de onfeylbare merckteekenen, door welke een vergaderinge onderkent wert een ware Kercke of een deel van de ware Kercke te zijn?

A. De suivere predicatie van Godts woort, of de waarheyt des geloofs; als oock de bedieninge der Sacramenten na de instellinghe Christi, ende de oeffeninghe der kerkelicke discipline.

Men lette er op, dat Voetius aldus schrijvend geen onderscheid maakt tusschen kerk „als organisme“ en kerk „als instituut“; tusschen „zichtbare“ en „onzichtbare“ kerk! Ten aanzien van de laatste onderscheiding schreef hij reeds te voren:

„Zijn daer dan, ende moeten daer geloofd werden twee Kercken, een onsenlick ende ander sienlick — Neen; maer het is ene Kercke, die ten aanzien van hare tweederley gedaente tweesins wort aengemerckt ende onderscheiden.“

Onzichtbaar is ze ten aanzien van haar geloof en inwendige geestelijke gemeenschap met Christus en met elkander en zichtbaar ten aanzien van de

„uyterlicke professie ende de oeffeningen der Religie in de uyterlicke gemeenschap ende vergaderinge der Kercken; ende consequentelick ten aensien van de menschen die haer tot dese Kercke begeven.“

Voetius ziet dus de kerk van Christus, die vanzelf ook geïnstitueerd wordt en is.

Na het bovenstaande gaat Voetius uitvoerig bewijzen, dat de genoemde merckteekenen inderdaad in de Schrift worden genoemd. En dan komt dit:

V. Is de Roomsche Kercke de algemeyne Kercke?

A. Neen.

V. Sy seggen nochtans dat hare Kercke de algemeyne Kercke is?

A. Haer seggen en is niet waerachtigh.

V. Maer geeft eens redenen waerom de Roomsche Kercke niet en is de algemeyne ware Kercke?

A. Om dat 'er maer een ware Kercke is.

V.
A.
V.
Is,
A.
met
Met
kan
gemey
Duitsc
„genae
Men
te bes

Ool
band
In
ontwil
den ti
In
negati
het b
moest
alle k
zoozee
„kerk
noten
den P
bewus
woner
Maar
niet v
zich i
is Ca
twee
de Ke

„I
gese
Uit
opst
ons
van
En
stell
geke

Maa
kwatu
de ker
in het
scheid

„I
Com
gew
de l
Zoot
het
wana

Dit
latend
eigen
lijden
De op
wild
eens
deeld

Het
Kuype
Die is
allerle
We
Herau
het k
Bel. 2
kerk

„I
dit i
gein
Woe
Hier
gein
vert
ker

Geh
Kuype
Herv.

„I
het
ficul
2e.
nag
bedi
kerk
verd
aard
verli
zuiv
ben,
3e.
en
pred
zuiv
maa
onth
voor
is te

Het
dan oo
die in